

Către: Ad Astra - Asociație a cercetătorilor români din întreaga lume
Str. Mihai Bravu nr. 136, ap. 7, sector 2, București

office@ad-astra.ro

În atenția: Dl. Mihai MICLĂUȘ

Spre informare: Ministerul Educației și Cercetării

Str. Gen. Berthelot nr. 28-30, sector 1, București

ADRESĂ

Stimate domnule Miclăuș,

Ca urmare a adresei dumneavoastră, fără număr din 12.03.2020, înregistrată la ROSA cu nr. 148/12.03.2020, adresă formulată în baza prevederilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, prin care ne solicitați informații legate de programele opționale ale Agenției Spațiale Europene - ESA la care participă România, vă informăm:

1. ESA finanțează proiecte, în sistem competitiv, prin mecanismul ITT (Open Invitation to Tender, <http://emits.sso.esa.int>).

În medie ESA organizează aproximativ un număr de 240 de competiții anual pentru a finanța activități în cadrul proiectelor/programelor/misiunilor aflate în aria de interes. Competițiile se adresează tuturor persoanelor juridice din statele membre EU sau ESA, celor participante la un program specific sau unui grup specific de țări.

Participarea în cadrul competițiilor organizate de ESA este condiționată de înscrierea entității juridice interesate în registrul EMITS/STAR gestionat de ESA, registrul în care entitatea juridică furnizează informații de identificare, informații privind nivelul de competență, inclusiv cele privitoare la resursa umană, date financiare (echivalentul Registrului Potențialilor Contractor - RPC gestionat de autoritatea de stat pentru cercetare-dezvoltare - M.Ed.C.). Toate aceste date necesită validare din partea ESA înainte de încheierea contractelor de finanțare (similar mecanismelor specifice RPC din România).

În registrul EMITS/STAR gestionat de ESA, din România sunt înscrise și validate aproximativ 230 de entități și institute de cercetare, universități, asociații, companii, IMM, altele asemenea.

Termenul mediu de depunere a unei oferte de proiect este, de regulă, de 60 de zile. Evaluarea propunerilor de proiect se realizează de către un corp de experți ai ESA (Tender Board). Componența corpului de experți evaluatori, similar practicilor naționale, europene și internaționale, este confidențială.

În documentația competițiilor ESA (pachete de informații) se specifică, pe lângă descrierea detaliată a topicii, nivelurile eligibile de finanțare (*expl. < 200.000 EURO, 200.000-500.000 EURO, >500.000 EURO*) raportat la topică, tipul de rezultat (*serviciu/produs software/produs hardware*), nivel de maturitate tehnologică a rezultatului (*Technology Readiness Level - TRL, TRL 1 - TRL 9*) și durata sau termenul de realizare.

Întreg procesul este organizat de ESA, conform procedurilor interne ESA, propunerile de proiecte fiind evaluate, negociate, contractate și monitorizate de ESA, de la etapa de propunere până la finalizarea contractului de finanțare. Contractele sunt multianuale și de tip FTFP (Fixed Term Fixed Price).

Detalii generale despre Programele ESA pot fi accesate public la adresa web <http://www.esa.int>.

2. Informații privind propunerile de proiecte precum și cele legate de contractele de finanțare încheiate cu ESA (liste de proiecte / contracte), la orice nivel de detaliu, se află în bazele de date ale ESA și sunt accesibile Agenției Spațiale Române în calitate de organizație care asigură reprezentarea României în relația cu ESA (Legea 262/2011) și sunt puse la dispoziția autorității de stat pentru cercetare-dezvoltare (Ministerul Educației și Cercetării). Informațiile menționate anterior au regim de informații specifice contractelor comerciale, în conformitate cu procedurile ESA și nu sunt publice, în vederea respectării elementelor de natură concurențială și proprietate intelectuală.

Statistic, în trimestrul 3/2019 erau contractate 315 proiecte în valoare totală de de 80,6 milioane EURO, participarea, pe tipuri de organizații, fiind 72% industrie, 24% organizații de cercetare, 4% universități și alte tipuri de organizații.

3. Un instrument de finanțare specific, dedicat exclusiv persoanelor juridice române, este Romanian Industry Incentive Scheme (RIIS), având o valoare de aproximativ 3 milioane EURO anual. RIIS este destinat stimulării dezvoltării de capacitate spațială în industrie și institute de cercetare (menționăm că INCD-urile sunt considerate atât cercetare cât și industrie). RIIS este implementat prin competiții lansate prin ITT specifice pentru România. Evaluarea, contractarea și monitorizarea se fac de către ESA, cu excepția procesului final de selecție care este realizat pe baza rezultatelor evaluării de către o comisie mixtă ESA - ROSA, cu număr egal de reprezentanți pentru fiecare parte.

RIIS, cu o durată de 8 ani, s-a derulat pe perioada 2012 - 2019, fiind specific țărilor noi membre ESA (Grecia, Portugalia, Cehia, România, Polonia, Estonia, Ungaria).

În anul 2019 Guvernul României și ESA au semnat acordul de prelungire cu încă trei ani a acestui instrument de finanțare. Acest acord nu a fost înaintat spre ratificare de fostul M.C.I., iar actualul M.Ed.C. nu a avut drept de inițiativă parlamentară.

Actual, legea de ratificare a prelungirii RIIS a fost înaintată de un grup de parlamentari multipartid.

Toate acestea au condus la întâzieri de un an în derularea programului, cu implicații negative asupra comunității științifice din România.

4. Programul PRODEX este adresat direct realizării de instrumente și sarcini utile pentru misiuni spațiale (*payloads*). Grupurile de cercetare propun proiectul, proiect care este apoi realizat de o entitate industrială - ambele persoane juridice române.

Procedura este clară. Cercetătorii care elaborează propunerea, în deplină cunoaștere a domeniului lor de cercetare și a misiunii spațiale căreia i se adresează, pregătesc o solicitare de proiect către ESA, solicitare care este trimisă către ROSA spre validare. ROSA, după verificarea încadrării propunerii în formatul PRODEX și a încadrării acesteia în nivelul de finanțare existent, trimite propunerea către ESA - biroul PRODEX - împreună cu o scrisoare de înaintare în care specifică, în limba engleză, „*This authorisation is subject to a positive technical and financial evaluation by ESA of the presented proposal.*” ESA primește propunerea, o evaluează și preia integral coordonarea proiectului până la finalizare.

Conducerea programului PRODEX împreună cu ROSA au realizat sesiuni de informare (*Infodays*) cu participare liberă și anunțate din timp, în care, pe lângă descrierea procedurii, s-au efectuat prezentări extensive ale programului. (expl. ultimul Infoday PRODEX pe 3 octombrie 2019 <http://www2.rosa.ro/index.php/ro/noutati-rosa/evenimente/3892-intalnire-bilaterala-prodex-si-eveniment-dedicat-industriei-cu-privire-la-programele-stiintifice-esa>).

Nivelul de participare a entităților din România la programul PRODEX este scăzut, grupurile de cercetare științifică din țară manifestând un interes scăzut pentru acest program.

Începând cu 2018 ROSA a limitat trimiterea de solicitări către ESA, situație datorată neplății de către autoritatea națională pentru cercetare-dezvoltare a contribuției României pentru programele ESA, implicit pentru programul PRODEX. Din informațiile existente, există o singură propunere de proiect adresată programului PRODEX care nu a fost încă trimisă spre evaluare și finanțare din acest motiv.

Programul PRODEX, ca și alte programe spațiale, realizează, prin cercetare, instrumente destinate producerii de date științifice, acestea fiind utilizate ulterior în cadrul unuia sau mai multor proiecte științifice. Instrumentul respectiv realizat se încadrează în categoria infrastructură de cercetare științifică. Cu alte cuvinte, ESA finanțează realizarea de *misiuni spațiale*, care produc informație științifică. Activitatea științifică este ulterioară și face obiectul altor proiecte, finanțate național sau internațional, care nu mai sunt atributul sau finanțarea ESA.

ESA inițiază și desfășoară misiuni științifice (web ESA - <http://www.esa.int>) cu bugete cuprinse între 100-1500 milioane EURO, misiuni pentru care ESA stabilește scopul și construiește infrastructura. Datele sunt utilizate apoi de colaborările științifice constituite în contextul acestor misiuni.

Cercetătorii români care gestionează proiecte PRODEX sunt participanți în colaborări științifice medii și mari, cum ar fi Plank, Euclid, Cluster și LISA. Pe lângă activitatea științifică curentă specifică, aceștia propun și realizează componente ale acestor misiuni. Cercetătorii români sunt implicați direct în conceperea și realizarea sistemului experimental. În cazul misiunilor mari - clasa L - ca Euclid - finanțarea se efectuează din contribuția permanentă a României la ESA, iar în cazul misiunilor medii - clasa M - și mici, prin programe specifice sau prin PRODEX.

Referitor la solicitările dumneavoastră repetate, așa cum sunt ele formulate, adresate atât Agenției Spațiale Române cât și Agenției Spațiale Europene, considerăm că acestea sunt în mod evident bazate pe o lipsă de informații și o lipsă de cunoaștere referitor la implementarea Acordului dintre România și Agenția Spațială Europeană precum și a mecanismelor care reglementează acest Acord, întrebările dumneavoastră fiind de fapt solicitări de clarificare asupra modului de funcționare și organizare al ESA.

Informațiile solicitate de dumneavoastră cu excepția celor care intră sub incidența aspectelor de natură concurențială sau proprietate intelectuală, așa cum am menționat anterior, pot fi găsite în surse publice unde sunt explicate în detaliu.

Agenția Spațială Română împreună cu Agenția Spațială Europeană a organizat și organizează periodic sesiuni de informare privind programele, proiectele și misiunile ESA, cu participarea publicului larg, acestea fiind anunțate din timp pe site-ul web al ROSA (<http://www.rosa.ro>).

Am invitat petenții la o discuție la sediul ROSA pentru clarificarea acestor aspecte pe care în mod evident nu au reușit să le înțeleagă, invitație căreia nu i-ați dat curs.

Reiterăm cu această ocazie invitația de a clarifica informațiile solicitate de dumneavoastră în cadrul unei discuții la sediul ROSA.

Director general,

Dr. fiz. Marius-Ioan PISO